1945 оной январиин
10
СРЕДА
№ 6 (4642)
Сэн 20 мүнгэн

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБКОМОЙ ба УЛАН-УДЫН ГК-гэй болон БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН

ПАРТИЙНА СУГЛААН— КОММУНИСТНУУДЫЕ ПОЛИТИЧЕСКЭЭР ХҮМҮҮЖҮҮЛХЭ ҺУРГУУЛИ

...эгэ оронoо хамгаалгын агуу ... дайнай үдэрнүүдтэ советскэ ... нүүд Ленин—Сталинай пар... тойрон нягтаар жагсаба. ...большевистскэ партиин хүндэнь ...уехэ. Тэрэнэй зэргэдэ инаг ...рата Эхэ оронойнгоо нэрэ тү... эрхэ сүлөө ба бэеэ даанги ...ын түлөө ами бэеэ хайрлан... өөрынгөө улаан шуһые ад..., баатарлиг зүрхэтэйгөөр ...цко-фашистска эзэмдэгшэ... хюдажа байһан алдартэ ...н Армиин боецүүд ба офи...үүд, тылдэ имагта ажалай ... бүтээсэнүүдые түйлэдэг ...новецууд эроно.

...большевистскэ парти болбол ...скэ улад зонине имагта ...та тээшэ хүтэлбэрилэн зо...уулна. Ленин—Сталинай ...иин член байха гээшэ эгээн ...тэй нэрэзэргэ юм гэжэ ... бүхэн мэдэнэ. Энэ хүн... нэрэ зэргэдэ хүн лэ гээд ...дэгүй юм, ВКП(б)-гэй зэр... имагта түрүү арад ниитые ...амаарнь ударидал хүтэлбэ..., Ленин—Сталинай пар... хэрэгэй түлөө үнэн сэхээр ...юрилдэг хүнүүд ородог...

...н сэрэгэй үедэхилэл агляар ...й урда тээ ВКП(б)-гэй ... хүнүүд имагта олоороо ...этдээгүй байгаа. Мүнөө ... партиин зэргэдэ түрүү ..., түбхын түрүүлэ. за...үл олоороо орожо байна. ...имэһээ залуу коммунист... большевистскээр хүмүү... гээшэ партийна органи...үдай централъна зорилго...

...унистнуудые, илангаяа ...коммунистнуудые полити...р хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ...на суглаанууд шиидхэхы ...ээлнэ. Хамтын суглаан ... партийна эхин организа...эдэ орган мүн. Тиимэһээ ...на суглаануудые һайн ...лтэйгээр, бүхы комму...үдай эдибхитэй хабаадал...ар үнгэргэхэ угаа шуха... ...глаан дээрэ зүбшэн хэл... ...н асуудалнууд тушаа ...истнууд бүхэн эдибхитэй... ...баадалсажа, тодорхой ба ...он, зорилгоёо зүбөөр ха... ... шиидхэбэри баталагдаха ... Зүгөөр, тэрээниие дүүр... ...гохо хүнүүдые томилхо... ...на, тэдэнэртэ партийна ...ряа саг болзор соонь ...ндүүгүйгөөр дүүргэлтэ ... хэрэгтэнь партийна хү...ор баян дүй дүршэлтэй ...истнууд үдэр бүри ту... ... үзүүлхэнь зайлашагүй. ...йна суглаануудые дүү... ...ндэлтэйгээр удаа дары ...э, залуу коммунистнуу... ...итическаар хүмүүжүүл... ...аа ВКП(б)-гэй обком бол... ...тиин айком ба райкомуу...

дай анхаралые нэгэнтэ бэшэ хандуулһан байгаа. Энэ заабаринуудые бэелүүлхэ зуураа олонхи партийна эхин организацинууд партийна суглаануудые үнгэргэхэ талаар нилээдгүй баян дүй дүршэлтэй боложо, коммунистнууд бүхэнөө политическээр хүмүүжүүлдэг болоо.

Жэшээлхэдэ, Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозэй партийна эхин организаци үнгэрэгшэ 1944 оной 10 һарын туршада 17 дахин партийна суглаа үнгэргэжэ, колхозойнгоо ажал хүдэлмэриин гол шухала асуудалнуудые зүбөөр шиидхэһэн байха юм. Эндэхи коммунистнууд хадаа гансахан ажахын асуудалнуудаар хүдэлмэрөө хизаарладаг бэшэ, харин партийнэ политическэ ба культурно гэгээрэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха болон комсомольско организацинингаа хүдэлмэридэ үдэр бүри туһаламжа үзүүлхэ талаар нилээдгүй анхарал оролдолгоёо гаргадаг болоо.

Ээлжээтэ суглаанайнгаа болохоһоо 2—3 үдэр урид суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ зүйлнүүдээрэ бүхы коммунистнуудаа танилсуулдаг болоһон дээрэһээнь, тэрэ коммунистнуудынь суглаандаа эдибхитэйгээр хабаададаг байна. Теэд, энэ колхоз болбол ажахын ба политическэ уухаанартай хүдэлмэринүүдые саг болзор соонь амжалтатайгаар дүүргэнэ. Мүнөө хабарай тарилгада баһал эршэмтэй шангаар бэлэдхэжэ байна. Имагта жэшээтэ һайн бэлэдхэлтэйгээр партийна суглаануудые үнгэргэжэ, коммунистнуудаа хүмүүжүүлдэг колхоз ба МТС-эй партийна эхин организацинууд яһала олон.

Гэбэшье, энэ талаар олонхи партийна эхин организацинууд партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриие дээдэ хэмжээндэнь табижа шадаагүй байна. Жэшээнь, Курбын МТС-эй парторганизацида 19 коммунистнууд бии. Эндэ 2 механик, 4 бригадир, 2 комбайнер ба 8 трактористнууд тоологдоно. Энэ ехэхэн хүсэн гээшэ. Зүгөөр, тус МТС болбол үнгэрэгшэ жэлдэ республикын бусад МТС-үүдһээ эгээн обор нюшоор хүдэлмэрилһэн байгаа. Мүнөө жэшээтэ заһабарилтын хүдэлмэри хангалтатай ябана гэхын аргатай. Хэрбээ энэ коммунистнуудай барандаа өөһэдынгөө түрүү үүргэнүүдые большевистскэ партиин Уставай ёһоор ябуулһан байгаа һаа, энэ МТС түрүү зэргэдэ тоологдохо байгаа бэлэй.

Коммунистнуудые партийна хүдэлмэридэ эдибхитэйгээр хабаадуулхын, тэдэнэрые политическээр хүмүүжүүлхын түлөө партийна суглаануудые идейно-политическэ дээдэ хэмжээндэ үнгэргэдэг болоё!

МАРТЫН 2-то

БУРЯТ-МОНГОЛЫЕ

сагаангвардеецүүд ба интервентнүүдһээ сүлөөлһэнһөө хойшо 25 жэлэй ой гүйсэхэнь

Эрхим амжалтануудаар угтая!

Залуушуулай мүрысөөн

Фронт болон Эхэ орондоо элбэг ехэ талха тараа үгэхын түлөө унаһан малгайгаа абангүйгөөр тэмсэһэнКаландарашвилиин нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Ефим Калмынинай хүтэлбэрилдэг залуушуулай бригада үнгэрэгшэ жэлэи ургаса хуряалга дээрэ бага бэшэ амжалтануудые түйлаһан байна.

Тиин, эдэнэр мүнөө жэлдэ бүри ехэ амжалтануудые түйлахын түлөө үндэр ургаса хуряаха бата бэхи һуури түхеэржэ эхилһээр үнинэй. Звеногоороо даажа абаһан 210 гектар газарһаа баян ургаса хуряахын түлөө бэлэдхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Звеногой членүүд энэ участогайнгаа 20 гектарта Улаан Армиин илалтын фонддо зорюулһан тарилга хэхэ уялга абанхай.

Мүнөө тус звеногойхид Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд ба интервентнүүдһээ сүлөөлһэн үдэрһөө хойшо 25 жэлэй ойн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ бултадаа оролсожо, тарилгада бэлэдхэлээ улам шангадхан, агротехническэ хэмжээябуулгануудые эршэмтэйгээр үнгэргэжэ байна.

Гүрэнэй Оборонын Комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр СТАЛИН Иосиф Виссарионовичто

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович!

СССР-эй НКВД-гэй Челябметаллургстройн барилгашад ба Челябинска металлургическа заводой металлургнууд болбол Челябинска металлургическа заводой нэмэлтэ хүсэнүүдые ашаглалгада оруулха тухай Танай даалгабари дүүргэгдээ гэжэ Танда элидхэнэ.

1944 оной декабриин 31-дэ № 2 доменно печь түрүүшынгээ шэрэм хайлуулаа.

1944 оной декабриин 30-да № 2 коксово батарея ашаглалгада оруулагдаһан ба түрүүшынь кокс үгтэһэн байна.

Үшөө урид, 1944 оной июль соо, № 1 коксово батарея ашаглалгада үгтэһэн байха юм.

Тиимэ болхолоороо, жэл соо 700 мянган тонно шэрэм ба 840 мянган тонно кокс гаргаха хүсэтэй хоёр доменно печь ба хоёр коксово батарея составтай шэнэ Челябинска металлургическа завод 1944 ондо жагсаалда оробо гээшэ.

Тиихэтэй нэгэн хамта агломерационно фабрикын хоёрдохи лентэ ба час соо 90—110 тонно уурал гаргаха хүсэтэй ТЭЦ-эй 2-дахи котёл ашаглалгада оруулагдаа.

Нүхэр Сталин, ашаглалгада оруулагдаһан цехүүдые шудалхын ба заводой шэнэ объектнүүдые барихын түлөө бидэнэр саашадаашье эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр хүдэлмэрилхэбди гэжэ Таниие найдуулнабди.

Танай сэсэмэргэн хүтэлбэри доро ябажа фашистска арьяатнай нүхэн худар сохилтонуудые хэжэ байгаа манай героическа Улаан Арми болбол челябинска металлаар бүтээгдэһэн буу зэбсэг ба һомо хэрэгсэлнүүдые үдэр ерэхэ бүри улам ехээр абажа байхал.

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович, манай агуухэ Эхэ оронай жаргалай түлөө элүүр мэндэ ябахые Танда хүсэнэбди.

СССР-эй НКВД-гэй Главстройн начальник инженерно-техническэ албанай генерал-майор **КОМАРОВСКИЙ.**

СССР-эй НКВД-гэй Челябметаллургстройн начальник инженерно-техническэ албанай генерал-майор **РАПОПОРТ.**

СССР-эй НКВД-гэй Челябметаллургстройн главна инженер инженер-полковник **САПРЫКИН.**

Политотделэй начальник полковник **ВОРОНКОВ.**

Заводой директор **СОКОЛ.**

Заводой главна инженер **КАЩЕНКО.**

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй парторг **КОРНИЛОВ.**

ЧЕЛЯБИНСК

СССР-эй НКВД-гэй ЧЕЛЯБМЕТАЛЛ РГСТРОЙ

Комаровский, Рапопорт, Сапрыкин, Ворочков, Сокол Кащенко, Корнилов гэгшэдтэ

НКВД-гэй Челябметаллургстройн барилгашад ба Челябинска металлургическэ заводой металлургнуудые хоёр коксово батарея ба хоёрдохи доменно печиие ашаглалгада үгэһэнтэйнь дашарамдуулан амаршална.

Шэнэ агрегадуудые бушуу түргэнөөр шудалхадаа ба заводой шэнэ цехүүдые барихадаа амжалта түйлахые таанарта хүсэнэб.

И. СТАЛИН.

СССР-эй Совнаркомдо

Самолёт бүтээхэ конструктор инженерно-авиационно албанай наһа бараһан генерал-майор Ермолаев Владимир Григорьевичын бүлые хангаха тухай

ССР Союзай Арадай Комиссарһарай Совет иигэжэ тогтообо:

1. В. Г. Ермолаевай һамган Соборская Ольга Николаевнада нэгэ доро үгтэхэ 50.000 түхэриг туһаламжа үгэхэ.

2. В. Г. Ермолаевай бүлынхидтэ персональна пенсинүүдые тогтоохо гэбэл:

һамгандань—Соборская Ольга Николаевнада һара бүри 750 түхэриг хэмжээтэйгээр; эхэдэнь Ермолаева Ефросинья Васильевнада—бүхы наһан соонь һара бүри 500 түхэриг хэмжээтэйгээр.

Зээдэнь—Егошина Ирина Григорьевнада хуулиин наһа гүйсэтэрынь һара бүриин 350 түхэриг.

3. Нүхэр Ермолаевые хүдөө лүүлтэ гүрэнэй хүзүүн дээрэ абаха.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

Нүхэр СТАЛИНДА

Бурят-Монгол республикын потребительскэ кооперациин хүдэлмэрилэгшэд «Бурят-Монголой потребкоопераци» гэжэ танкнуудые бүтээлгэдэ 170 мянган түхэриг эруулба. Манай оруулһан өөрин Танай хүтэлбэрилжэ байгаа илалта түгэлдэр түрэл Улаан Армимнай хүсые ехэ болгог лэ.

Бурят-Монголой потребкооперациин хүдэлмэрилэгшэд дайсаниие эсэслэн илаха агууехэ баяраа үдэрые түргэдхэхын зорилгоор үшөө эршэмтэйгээр хүдэлмэрилхэ ба инаг Эсэгэ оронойнгоо хүсэн шадалые бэхижүүлхын түлөө өөһэдынгөө хүсэл оролдолгые һуладхахагүй байха.

Манай Эсэгэ ба нүхэр хүндэтэ Иосиф Виссарионович! Геройческа советскэ арадай зол жаргалай түлөө олон жэлдэ амар мэндэ ажаһуугты.

Бурмонкоопсоюзай Президиумэй түрүүлэгшэ ДОРЖИН.

Парторганизациин секретарь ПОКРОВСКИЙ.

Потребкооперациин профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ ИСАКОВА.

Бурят-Монгол АССР-эй Улан-Удэ город

Бурмонкоопсоюзай Президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр ДОРЖИНДО

Парторганизациин секретарь нүхэр ПОКРОВСКИДО

Потребкооперациин профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ нүхэр ИСАКОВАДА

«Бурят-Монголой потребкоопераци» гэжэ танкнуудые бүтээлгэдэ 170 мянган түхэриг суглуулһан Бурят-Монгол АССР-эй потребительскэ кооперациин хүдэлмэрилэгшэдтэ минии ахадуугэй амар мэндэ ба Улаан Армиин баясхалан хүргэхые гуйнаб.

И. СТАЛИН.

Эдибхиеэ алдаһан агитатор

ХЭЖЭНГЭ. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи эхин һургуулиие даагшаар нүхэр Б. Будажапова гэгшэ томилогдоһон байгаа. Эндэхи партийна ба комсомольско эхин организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд нийтэ ойлгууламжын хүдэлмэриие үргэн нийтын дунда хэхэ хэрэгтэ энэ залуу багшамнай эдибхитэйгээр туһалха бэзэ гэжэ найдаһан бэлэй.

Теэд, энэ найдабариинь нүхэр Будажапова дүүргэжэ шадабагүй гээпэ. Юундэб гэхэдэ, агитаци хэхэһээ бэйтагай, эдир залуушуулай дунда хоб үгэ ярижа, нийтын хүдэлмэридэ зааханшье хабаададаггүй занипалтай, залхуу хүн байшоо. Радиогоор дамжуулагдаһан ба газетэнүүдтэ толилогдоһон һонирхолтой материалнуудые үбгэд хүгшэд ба залуушуулай дунда уншажа үгэхэһөө арсадаг байна.

Аймагай гэгээрэлэй таһаг ба колхоздохи комсомольско эхин организаци нүхэр Будажаповае нийтын хүдэлмэридэ эдибхитэйгээр хабаадалсадаг советскэ һургагша болгохын түлөө хүмүүжүүлхэ ёһотой.

С. ТАМЖИТОВ.

Хоридо комсомольско-залуушуулай 7 бригада бии

Хориин аймагай колхозуудай малажалай фермэнүүдээр комсомольско-залуушуулай 7 бригада хүдэлмэрилнэ. Эдэ бригадануудай олонхид адуу мал олошоруулан ашаг олзыень арбидхаха хэрэгтэ халуун оролдолгоо гаргана.

Ашангын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хониной-товарна фермэдэ нүхэр Напзатова хүтэлбэрилэгшэтэй залуушуудай бригада хүдэлмэрилнэ. Энэ бригадын члену үд үнгэрэгшэ жэлдэ 500 гараа хонидоо 748 толгой хүртэр олошоруулһан байна. Тул абалга нэгэшье хоролтогүйгөөр үнгэргөө. Тэрэнэйнтэй ашаар тус бригада «Бурят-Монгол АССР-эй хүдөө-ажалые улам саашань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Совнаркомой тогтоолой ёһоор 19 хурьга нэмэлтэ түлбэри абаа.

Мүн энэ бригадын членүүд бухы хонидоо салхалан тэжээл, дулаан байрануудаар хангаһан байна. Тиин, үбэлэй үедэ харуулалгаа бүри һайжаруулжа, хонидоо тобир тарганаар онгио оруулхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэд.

Тэрэшэлэн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой МТФ-эйн залуушуулай бригадын членүүд гүрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэхын түлөө унтаха нойргүйгөөр хүдэлмэрилнэ. 1944 ондо тул абалгаяа хоролтогүйгөөр үнгэргэһэн һаалишад үнэн сэхэ ажалайнгаа аша үрөөр нэмэлтэ түлбэринүүдые абаһан байна. Түрүү һаалишан М. Хандыпова 15 үнеэдэ бүгэдын түрүүлжэ, тугалшуудаа бүрин бүтэнөөр тэнжээгээд нэгэ тугал, 1 хурьга нэмэлтэ түлбэри абаа. Залуу һаалишан Дондокова 2 хурьга нэмэлтэ түлбэри абаһан байна.

Адуу малаа атар тарганаар ондо оруулжа, ашаг олзыень арбидхахын түлөө унаһан малгайгаа абангүйгөөр хүдэлмэрилжэ байһан залуушуулай фермэ, бригада, гүүртнүүд аймаг бүхэндэ бии. Зүгөөр эдэнэрэй олонхидын хүдэлмэреэ хүсэл һайнаар табижа шадаагүй байһаар. Тиимэһээ гээгдэнги ябаһан малажалай фермэ, бригада, отарнуудаар хүдэлмэрилдэг комсомолецууд болон залуушуул түрүүшүүлтэй зэргэшэхын түлөө шамдагай түргэн тэмсэхэ зэргэтэй.

Л. ТАРАКАНОВСКАЯ.

ВЛКСМ-эй Обкомой тэрэсшин залуушуулай таһагые даагша.

Партийна ажабайдал

Партийна суглаануудые идейно-политическа дээдэ хэмжээндэ үнгэргэдэг болохо

Дайн сэрэгэй үедэ манай областной партийна организаци болбол партийна эхин организацинуудые эмхидхэлэй талаар бэхижүүлхэ, тэрэнэй хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ ба парторганизациингаа зэргые республикын түрүү хүнүүдые элсүүлжэ дүүргэхэ гэһэн зорилготойгоор хүдэлмэрилһэн байгаа.

Партийна эхин организацинуудай өөһэдынгөө үдэр бүриин хүдэлмэриие үргэн нийтэтэй нягтаар холбогдуулжа ябуулһанай, арад нийтын дунда партийно-политическэ хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулжа шададаг болоһоной ашаар, олонхи партийна организацинууд өөрынгөө хүдэлмэриие нилээдгүй һайжаруулжа шадаа. Областной партийна организациин олохон тоогой коммунистнууд Эхэ ороноо хамгаалгын дайнда ошоһоншье мүртэнь, областной парторганизациин состав тоогойнгоо ба шанарайнгаа талаар ургаһан байна. ВКП(б)-тэй зэргэдэ республикын колхозууд, МТС-үүд ба ажаүйлэдбэриин предприятинуудай түрүү хүнүүд олоороо элсүүлэгдэбэ. Мүн энэ үедэ партийна эхин организациин тоо олошорһон байха юм.

Олонхи партийна эхин организацинууд болбол предприятиин, колхоз ба МТС-эйнгээ ажахын хүдэлмэридэ эзэн боложо оролдог болоо. Эдэнэр халаа ажахын хүдэлмэриие партийно-политическэ хүдэлмэритэй шатамар бэрхээр зохидуулан табижа, сэрэгэй-ажахын удхашанартай зорилгонуудые саг болзор сооно дүүргэлтэ болгохын түлөө муу бэшээр тэмсэхэһээ гадна, стахановска хүдэлөөе үргэдхэхэ, ажалай үнгэр бүтээсэнүүдые түйлаха ябадалые ба ажалай жаяг заршам шангадхаха талаар нилээдгүй баян дүй дүршэлтэй болоо.

Тиибэ ябашье олонхи партийна эхин организацинууд ажахын удхашанартай асуудалнуудые шиидхээд, нүгөө талаһаа партийно-эмхидхэлэй ба нийтэ политическэ хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулгаяа мартадаг байна. Зарим партийна эхин организацинууд предприяти, колхоз ба МТС-эйнгээ ажал ябуулгада партийна нүлөө ба хиналта шалгалта хэхэ эрхээ үшөө дүүрэн ойлгожо шадаагүй байһан баримтанууд үзэгдэнэ.

Ажахын хүдэлмэри дээрэ ажалладаг коммунистнуудайнгаа хүдэлмэри тухай, тэдэнэй тэрсоото элидхэлнүүдые дуулаад, зарим парторганизаци болбол ганцахан тэрэ хүтэлбэрилэгшынгээ хэхэ бүтээхэ хүдэлмэри тушаа заабаринуудые үгөөд, бүхы дээрэ парторганизацингаа ба тэрэнэй членүүдэй хэхэ хүдэлмэринүүд тушаа абиа аниргүй үнгэрөөшэдэг занщалтай байна. Теэд, гүрэн түрын удхашанартай хүдэлмэриие ганса хүн хайшан гээд саг болзор соонь дүүргэхэ гээшэб? Харбаа предприяти гү, али колхоз ба МТС-эй муугаар хүдэлмэрилжэ байгаа һаань, тэрэниие һайжаруулхын түлөө тэндэхи бүхы коммунистнууд эршэмтэй шангаар хүдэлмэрилхэ байһанинь элитэ бэшэ гү?

Партийна эхин организаци болбол эгээн түрүүн өөһэдынгөө хүдэлмэриие эмхитэй гуримтай ба жаяг заршамтай болгохонь угаа шухала. Зүгөөр, олонхи аймагуудаар доодо шатын парторганизацинуудай үүргэнүүд үшөө тоогдонгүй байһаар.

Һаяхан, ВКП(б)-гэй обкомой бюрогэй заседани дээрэ партиин Кабанскын айкомой секретарь нүхэр Болдыревой аймагай партийна эхин организацинуудаар хэрзэргэ бэлэдхэлтэйгээр партийна суглаануудые үнгэргэжэ байһан тушаа асуудал зүбшэгдэн хэлсэгдэһэн байгаа. Тиин, эндэ тус айкомой энэ асуудалаар дутуу дунда зүйлнүүдые гаргаһан ябадалые элирүүлэгдэһэн байха юм. Тус аймагай олонхи партийна эхин организациин суглаанууд дүүрэн бэлэдхэлгүйгөөр үнгэргэгдэдэг байшоо. Суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудалнуудые олонхи коммунистнуудынь мэдэдэггүй, тиимэһээ зүбшэхэ асуудалда эдибхигүйгөөр хабаадалсадаг байгаа. Суглаан бүридэ нэгэл хүн элидхэл хэлэдэг заншалтай болоод, рядовой коммунистнуудта иимэ даалгабари үгэдэггүй байха юм.

Партийна суглаануудые үнгэргэхэдөө тэрээн дээрээ нюур сахингүй большевистскэ шүүмжэлэлгэ эрхилжэ, өөһэдынгөө хүдэлмэридэхи дутуу дунда зүйлнүүдые элирүүлхэ ябадал огто болодоггүй байна. Энэ халаа тэндэхи коммунистнуудай партиин уставаар үгтэһэн эрхэеэ бэелүүлжэ шадаагүй байһаниинь харуулба.

Өөрынгөө хүдэлмэридэхи алдуу эндүү ябадалые үнэн зүрхэнһөөн элирүүлжэ, иимэ алдуу эндүү гаргаһан шалтагаануудаа шүүмжэлжэ, тэрээнэй усадхаха замые зүбөөр олохо ябадал халаа партийна кадрнуудые зүбөөр һургаха ба хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн туһатай гэжэ большевистскэ партиин вождьнор Ленин ба Сталин бидэниие һургадаг байһаниинь мартаха ёһогүйбди. Нигэд байхадаа шүүмжэлэлгэ болбол ганцахан алдуу эндүүгэ заһахада шухала хэрэгтэй бэшэ, харин кадрнуудые хүмүүжүүлхэ талаар ехэхэн удхашанартай байһаниинь харуулна.

Большевистскэ шүүмжэлэлгэ гээшэ партиин зэргые бэхижүүлхэ хэрэгтэ хүсэтэй зэбсэг болоно. Манай партиин членүүд бүхэн партийна суглаанууд дээрэшье, мүн партийна хэблэлэй хуудаһандашье партийна хүдэлмэрилэгшэдэй дутуу дунда зүйлнүүдые нюур сахингүйгөөр сэхэ урууль шүүмжэлхэ эрхэтэй. Партиин членэй ямаршье уялга даажа байгаа һаань тэрэнэй хүдэлмэридэхи дутуу дунда зүйлнүүдые коммунистнууд бүхэн шүүмжэлхэ эрхэтэй.

Кабанскын, Заиграйн, Зэдын, Яруунын ба бусад аймагуудай партийна организацинуудаар большевистскэ шү… үргэнөөр болодоггүй ба… мэһээ нюур сахингүй… гэ эрхилжэ, өөһэды… мэридэхи дутуу дун… дые элирүүлээд, … һайжаруулжа ургаш… ябадалые түйлаха ё…

ВКП(б)-гэй айкому… мэрилэгшэд ба парт… организацинуудай се… болбол партийна су… дүүрэн бэлэдхэлтэйгэ… коммунистнуудайнгаа … хабаадалгатайгаар үнг… шаа гол анхаралаа т… той. Партийна суглаа… хала асуудалнуудые … хэлсэхэдээ, тэндэ хаб… бүхы коммунистнууда… нуудые хараалаа абан… хэлсэһэн асуудал ту… шиидхэбэри баталан … лаар анхарал оролдол… ха угаа шухала.

Партийна органи… хүтэлбэрилэгшэд бол… хэгдэһэн шүүмжэлтэһэ… шье айха ёһогүй, хар… ниие улам саашадань … гэнөөр дэлгэрүүлхэ ту… лохо үүргэтэй. Парти… рынгөө хүдэлмэридэхи д… зүйлнүүдые элирүүлхэ… айлаг партийна хүдэл… дые буруушаадаг бай… жэлгые тоодоггүй хүн… шэд болбол нөёрхог үз… лаа амархан, үргэн н… һаа таһаршаһан хүн… болшодог байна гэжэ … нууд бүхэн ойлгохо ё…

Жэшээлхэдэ, Кабанс… гай Сууд ба прокура… гэдэхи партийна эхин … циин секретарь нүхэр … «үнгэрэгшэ 1944 он… юундэ нэгэшье парт… лаа хээгүй гээшэбта» … рахада энэ нүхэр … рюусаһан байгаа. «М… тийна организаци орой… мунистнуудтай. Теэ, … үдэр бүри шахуу су… бии, зүгөөр протокол … бэри бэшэдэггүй ба… гэжэ убай һэнгэр… рюусаба. Иимэ байда… тиин айкомой хүдэлм… түбхын түрүүнэ, тус … эмхидхэлэй-инструктор… гай хүдэлмэрилэгшэд … байһаниинь угаа гайх… хадаа тус партийна … циин партийна шухал… гэр бүлын ёһоор шии… һаниленъ харуулна г… хэндэ хэрэгтэй «хүдэл… шэб?

ВКП(б)-гэй айком … муүд болбол партийна … низацинуудай үүргые … үргэхэ, партийна су… дүүрэн бэлэдхэлтэйгэ… коммунистнуудай эдиб… баадалгатайгаар ба бо… кэ шүүмжэлгэ үргэнө… жэ үнгэргэхэ тушаа … ралаа табиха ёһотой.

В. БОГАЦКИЙ, ВКП… комой эмхидхэлэй-и… ска таһагые даагшын…

Бурят-Монголые сулөөлһэнһөө хойшо 25 жэлэй ойдо угтамжа

Алдарта ойнгоо хүндэлэлдэ ажалайнгаа эршэ шангадхая!

Наркомой үгэһэн график дүүргэхын түлөө

Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд ба интервентнүүдһээ сулөөлһэнһөө хойшо 25 жэлэй ойе угтуулан республикын правительство болон ВКП(б)-гэй Обкомой хандалгада харюу болгон Сэлэнгын пароходствын хүдэлмэрилэгшэд шэнэ уялгануудые абажа, социалистическэ мурысөөндэ оролсобо.

Мурысөөнэй эхилһэн түрүүшын үдэрһөө хойшо пароходуудай заһабарилагшад эдибхитэйгээр ажалаа ябуулжа байнаг. Тэдэнэр Наркомой үгэһэн график болзорһоонь 15 хоног урид дүүргэхын хойноһоо тэмсэнэт. Тэдэнэй дунда Куйбышевэй нэрэмжэтэ пароходой капитанай орлогшо нүхэр Кэмарин ба нүхэр Будуханов болон бусад жэшээтэ ажалаараа суурханад.

Н. МАЛЬЦЕВ.

Дамжуулгын Улаан тугай түлөө

«Заготживсырьёгой» районно конторонууд БМАССР-эй Совнаркомой дамжуулгын Улаан туг абахын түлөө тэмсэжэ 1944 оной IV-дэхи кварталда ангай арһа бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэһэн ба үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Прибайкальска районно контоіро (директорынь нүхэр А. П. Якушев)—298 процент, Баргажанай районно конторо (директорынь нүхэр П. Я. Синюк) 175 процент дүүргэөд, түрүүлжэ ябанад.

АНГИРАЙ ҺУРГУУЛИИН ҺУРАГШАД ТАРИЛГАДА БЭЛЭДХЭЛСЭНЭ

Колхозуудай үндэр ургаса хуряажа баатар Улаан Армидаа элбэг ехэ талха таряа үгэхэ ябадалда түрүү һургуулинууд ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ.

Доодо-Түрбын сомоной (Заиграй) Ангирай эхин һургуулиин һурагшад хүдөө-ажалай хүдэлмэринүүдтэ эршэмтэйгээр хабаадажа Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой үбһэ таряа хуряалгада жэл бүри туһалдаг юм. Мүнөө түс һургуулиин һурагшад хабарай тарилгада хаһа болзор соон бэлэдхэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэеэ элсүүлэн нютагай үтэгжүүлгэнүүдые элбэгээр суглуулжа байна. Богонихон болзор соо энэ һургуулиин һурагшад 15 центнер үнэһэ, 3 центнер шубуунай аргал суглуулжа колхоздо тушааба. Энэ хүдэлмэриие эхин һургуулиин багша нүхэр Насагдариева хүтэлбэрилнэ. Тэрэнэй хүтэлбэри доро ябаа бүхы һурагшад нютагай үтэгжүүлгэ суглуулха хүдэлмэридэ үндэр эдибхитэйгээр хабаадалсанад. Һурагшад Балдоржиев, Базарсадаева гэгшэд энээдэ илангаяа ехэ эдибхи гаргана. Эдэ хоёр 16 килограмм үнэһэ, 5 килограмм шубуунай аргал суглуулһан байна.

Мүнөө эдэнэр Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд ба интервентнүүдһээ сулөөлһэн үдэрһөө хойшо 25 жэлэй ойе угтуулан БМАССР-эй Верховно Совелэй Президиум, БМАССР-эй Совнарком болон ВКП(б)-гэй Обкомой хандалгада, харюу болгон тарилгада бэлэдхэлдэ улам эдибхитэйгээр хабаадалсажа, үнэһэ шубуунай аргал суглуулха ябадалаа бүри шангадхахын түлөө булгадаа мурысэбэд.

Сталинай нэрэмжэтэ Московско автозаводой штамповщик солото стахановец М. Ф. Ушаков гэгшэ коленчатэ валнуудые штамповко хэхэдээ һаяхан шэнэ рекорд тогтообо. Энэ болбол 337 коленчатэ валнуудые штамповко хэхэ нормын оронда 711-ые хэбэ. Халзан соо тэрэнэй гарые дамжан 40 тонно металл гараһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. Ф. Ушаков.

В. Зунинай фото (ТАСС-эй фотохронико).

Иволгада малай үбэлжэлгэ нимэ муу

«Бурят-Монгол АССР-эй хүдөө-ажалые улам саашань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Соведэй түүхэтэ тогтоолой үндэһөөр манай республикын колхозууд адуу малай тоо толгойе олошоруулан, ашаг олзыень арбидхаха угааэхэ зорилготой.

Гэбэшье, Иволгын аймагай колхозууд малажалай эгээл харюусалгатай үе үбэлжэлгые хангалтагүйгөөр үнгэргэжэ байна. Олонхи колхозуудынь тэжээл зүбөөр гаргашалха тушаа огто анхарнагүй. Энэхи зарим колхозууд бии байгаа тэжээлээ урилтэдэ оруулжа байха юм. Томохон колхозой нэгэн «Улаан оронгынхид» хэты шэнээн тэжээлтэй байһан түхэйгээ ямаршье тоо бүридхэлгүй байна.

Иволгын сельсоведэй Молотовой нэрэмжэтэ колхозой үбһэнэй һүри мэнэ һая болтор хэройлэгдонгүй үригдэжэ, адуу малай гэшхэдһэн болоод хэбтэбэ. Тэрэшэлэн «3 пятилетка» колхоздо иимэрхүү ябадал элирһэн байна. Аймагай колхозуудаар тэжээл арбилжа гаргашалха тухай эрид хэмжээнүүдэй абтаагүй дээрэһээ үнгэрэгшэ жэлэй ноябрь соо 5.500 центнер һолоомо үлүү гаргашалагдаа.

Зарим колхозуудаар малай үбһэлүүри муугаар эмхидхэгдэнэй. Сталинай нэрэмжэтэ артель фермэдээ дүтэ үбһэлүүри эмхидхэжэ шадаагүй дээрэһээ малаа хэдэн километртэ абаашажа үбһэлнэ.

Мүн үбэлэй адуулга хүсэд байнаар эмхидхэжэ шадаагүй байһаар. Маяковскиин, Буденнын, Ждановай нэрэмжэтэ колхозууд түсэбэй ёһоор адуулха малаа бүгэдынь бэлшээнэгүй. Тэрэшэлэн нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри хангалтагүй байха юм. Энэ хүдэлмэридэ бүхы аймаг соонь оройдоо 168 хүн хабаадана.

Үбэлжэлгэ бэлэдхэлэй энэ нимэ хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байһанай шалтагаан юуб гэхэдэ малажалай фермэ, гүүртнүүтэй хүдэлмэришэдэй дунда агитационно-нинтын хүдэлмэрин хангалтагүйгөөр табигдаһанай, социалистическэ мурысөөнэй эмхидхэгдээгүйһөө болоно. Тэрээн дээрэһээ болоод зарим колхоз, фермэ, гүүртнүүдэй малшад ажалдаа хайша хэрэгээр хандана.

Энэ мэтын харюусалгагүй ябадалнууд тэсэшэгүй. Энэнине тэрэ усадхажа, үбэлжэлгэдэ тэхөолдоһон элэ ехэхэн дутуунууды ойрын үдэрнүүдтэ усадхахын түлөө иволгынхид эрид хэмжээ абаха зэргэтэй.

Тарилгада бэлэдхэлэй ябаса тухай

(БМАССР-эй Наркомземэй шэнжэлэл)

Республикын колхозуудаар үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байна. Байгша оной январиин 1-эй байдалаар поли дээрэ саһа тоггооходо түсэб 27,9 процент, шэбхэ шэрэхэ түсэб—17,5 процент, үнэһэ суглуулха—12,5 процент, шубуунай аргал бэлэдхэхэ түсэб—9,8 процент дүүрэһэн байха юм.

Сэлэнгын, Кабанскын, Түнхэнэй колхозууд энэ хүдэлмэри эршэнһөө барагүй байһаар ябуулжа байна. Эдэ аймагуудай газартаряалангай органууд болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд һүүлэй үедэ агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд үнгэргэхэ хүдэлмэрээ һуларуулжа шангадхаа.

Түнхэнэй колхозууд үнгэрһэн арбан хоног соо саһа тогтоолгоор 25,5 процент, наг шэбхэ шэрэлгэр—17.2 процент, үнэһэ суглуулгаар 9,5 процент урагшатай байна. Һүүлэй үдэрнүүдтэ Тарбагатайн, Кударын, Иволгын, Прибайкальска, Сэлэнгын аймагуудай колхозууд поли дээрэ саһа тоггоохо хүдэлмэрээ шангадхажа, 20,4—24,4 процент урагшатай гэбэ.

Зүгөөр, олонхи аймагай колхозууд үндэр ургаса хуряаха шухала хэмжээ-ябуулгануудые хэрэгээнгүй бүхы республикаа гэдэргэнь татажа байха юм. Ярууннын, Курумканай, Заиграйн, Иволгын, Хэжэнгын аймагууд агротехническэ хэмжээ-ябуулганудые үнгэргэхэ хэрэгтэ һаад түбэг тохёолдуулжа байна. Эдэ аймагай газарай таһагуудые даагшад, ахалагша агрономууд поли дээрэ саһа тоггоохо, наг шэбхэ гаргаха, шубуунай аргал, үнэһэ суглуулха хэрэгтэ хайхарамжагүйгөөр хандаһаниинь элирээ. Ярууннын колхозууд (аймагай газарай таһагые даагша нүхэр Васильев, ахалагша агроном нүхэр Столяров) саһа тоггоохо түсэбөө—8,7 процент, үнэһэ суглуулха түсэбөө 4 процент, наг шэбхэ шэрэхэ түсэбөө—3,8 процент, шубуунай аргал суглуулха түсэбөө 2,6 процент дүүргэһэн байха юм. Энэ аймагай колхозууд үнгэрһэн декада соо оройдоо 135 гектарта саһа тоггооһон, 649 тэрэгэ наг шэбхэ шэрэһэн, 37 центнер үнэһэ, шубуунай аргал суглуулһан байба. Энээхэн хүдэлмэри нэгэ багашаг колхозой тарязанажалай бригадын бүтээхэ хэрэг гэшэ. Тиихэдэнь бүхы аймагаараа иимэ тоо харуулжа байһан Ярууннын хүтэлбэрилэгшэд энэнэгүй гэшэ гү?

Тэрэшэлэн Кяхтын, Хэжэнгын аймагууд иимэрхүү байдалтай. Курумканай аймагай газарай таһагай хүтэлбэрилэгшэд агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд тухай БМАССР-эй Наркомземэй алар үнинэй мэдээ хүргөөдүй байһаар. Энээн дээрэһээ мэдэхэдэ түс аймагайхидай муу хүдэлмэрээ элирүүлхээ айһаниинь тодорно.

Баргажанай, Закаменай аймагууд хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүдэй заһабарилга барагаар ябуулжа байна. Эдэ аймагуудаар сеялкэ заһабарилха түсэб 20-һөө 54,2 процент хүртэр, плуг—36-һаа 67,8 процент хүртэр, борной 53,1-һээ 83 процент хүртэр заһабарилагдаһан байха юм.

Тиихэдэнь зарим аймагууд дурсагдагша аймагуудаар заһабарилагдаһан хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүдэй хахадаһье тоодо хүрэхэгүй плуг, сеялкэ, борной заһабарилһан байна. Хоринн, Кабанскын, Тарбагатайн, Курумканай аймагта заһабарилгын хүдэлмэри бүришье хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Курумканай колхозууд плуг болон сеялкэ заһабарилха түсэбүүлээ миил 8 процент болгоһон байха юм.

Кабанскын аймагай колхозууд иимагтал борной заһабарилгада хахаг хүсэеэ элсүүлжэ түсэбөө 112 процент дүүргэһэн байна. Тиихэдэнь плуг, сеялкэ заһабарилха түсэбынь миил 10—14 процент болоһной.

Хабарай тарилгада бэлэдхэлэй иимэ шухала хүдэлмэринүүдые хожомдуулха гэшэ саашадаа тэсэшэгүй хэрэг мүн. Үндэр ургаса хуряаха ябадалай бэлэдхэлһээ дулдыдалаг тулата колхоз, совхоз, МТС-үүдэй бүхы хүсэн энэ хүтэлмэрине түргэн дүүргэхэ хэрэгтэ элсүүлэгдэхэ зэргэтэй.

Колхозуудаар агротехническэ хэмжээ-ябуулга болон хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүдэй заһабарилгын график дүүргэхэ ябадал хангахын тулата партиина советскэ, газартаряалангай органууд али болохо хэмжээ абаха уялгатай. Поли дээрэ саһа тоггоохо түсэбүүдээ бүхы колхоз болон аймагууд январь соо дүүргэхэ ёһотой.

Республика дотор Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд болон интервентнүүдһээ сулөөлһэн үдэрһөө хойшо 25 жэлэй ойе угтуулһан социалистическэ мурысөөн үргэнөөр дэлгэржэ байна. Тиимэһэ колхоз, совхоз болон МТС-үүд энэ мурысөөнэ эршэмтэйгээр, оролсожо, тарилгада бэлэдхэлээ түргэн дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэхэ уялгатай.

Агротехникэдэ анхаралаа табинагүй

Хабарай тарилгада бэлэдхэлэй эгээл һайн хаһа үнгэржэ байна. Гэбэшье, Верхне-Талецка сельсоведэй «Красный партизан» колхоз (Заиграй) тарилгада бэлэдхэлээ хангалтагүйгөөр ябуулжа байха юм. Агротехническэ хэмжээнүүдые энэ колхоздо бүринье анхарагданагүй. Поли дээрэ саһа тоггоохо бүхы аргатай байһан болобошье, мүнөө хүртэр нэгэшье гектарта энэ хүдэлмэри үнгэргэгдөөгүй байһаар.

Тэрэшэлэн үндэр ургаса хуряаха шухала хэмжээнүүд болохо наг шэбхэ шэрэхэ, шубуунай аргал, үнэһэ суглуулха хүдэлмэри хайша хэрэгээр ябуулагдана.

Тэдэ, агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы колхозниигуудаа элсүүлхын оронд колхозой түрүүлэгшэ Белых гэгшэ хүдэлмэришэд дутана гэжэ хүндэгүй шалтагаан дурсажа һанаа амар һуудаг байха юм.

Тарилгада бэлэдхэлые иимэр удаарулха гэшэ үндэр ургаса хуряаха ябадалда хаһаһан хэрэг мүн. Тиимэһэ дурсагдагша колхозой хүтэлбэрилэгшэд болон бүхы члегууд энэ дутуунуудые усадхажа, хабарай тарилгада хаһа саг соонь эрхим шалгартайгаар бэлэдхэхэ ёһотой.

О. ГРИГОРЬЕВА.

Залуухан ангуушан

Заиграйн аймагай Үнэгэтэйн сельсоведэй «18-дахи партсъезд» колхозой 14 наһатай ангуушан Архип Ермолаевич Потёмкин гэгшэ кварталайнгаа түсэб 187,5 процент дүүргэбэ.

Энэ залуухан ангуушан 2 булга, 60 хэрмэ, 25 шандага бариһан байна.

Ж. Балданжабон

„БАЙКАЛ“

(Новеллэ)

Заадан заадан х..тарапхай
Загалхан н мэтэй хула улаахан...
(Арадай дуунһаа)

I

Үндэрэй оройгоор үүрэй толон улайржа, тунгалаг һайхан Сэлэнгэ мүрэнэй харьялаа урасхаал миралзан һолонгото алдал хуяг үмдэшэбэ... Мүрэнэй эрьеэр мушхаран ургаһан томо томо нарһанай обороор һиирэгтэн толроод, ая гангын аятай һайхан үнэрөөр анхилһан талмай дээгүүр огторгойн оройһоо дуу хүгжэмэй бороо адхаһандал, эрэ хонгор эрэен борохон жэргэмэл шубуухайнууд алтан дуугаар аянга таташана. Сэлэнгэ мүрэнэй сэлгеэ урасхалһаа тунгалаг агаар задална.

—Дю-Дюу... Дю-Дую...,—гээд гуулин бүргэдэй хонгёо абиан, хада модо суряатуулан, аялган дуунай хүгжэм дэрэ амгалан нойроор унтаһан агалаг һайхан дайда, хүн амитан гэнтэ нойрһоо һэрэшэбэ.

...Нарһан тужын хаяада, намжаа мүрэнэй эрьеэ улаа дараа жэрын байһан ута ута казармануудай үүдээр эшп залуу сэрэгшэд эрмэлзэн гүйлдэнэ. Байранууд соогоо моридууд бодошолод, байжа ядан үүрһэлдэнэ.

Шамбай баахан бэстэй хүбүүн моридой байра соо орожо ерэмсээрээ, ябуун дундаа «Байкал! Байкал! гээд дуудана. Хярганал дэлһэтэй, хятагар маяатай хула улаахан морин эзэнэйнгээ урдаһаа үүрһэгэн үүрһээн, баярлаһандаа байра дээрээ түхэрсэн сүхэ туруугаараа түбэр-түбэр дэбһэнэ.

—Байкал!—гэжэ инаг зулгы нүхэрөө түүдаһандал оголоод, тэрэ моринтоо ошожо, карман соһоо сагаан сахар гаргажа, гар дээрэ табяад үгэхэдэнь, торгон мэтэ зөөлэхэн уралаараа абажа эдижэрхёод, нүгөө карманиинь үнхидан үзэнэ.

Морин сэрэгшэд моридоо арилгана... «Байкалшье» үһэ жүһэеэ һамнуулан таашаажа, эзэнэйнгээ нюрган дээрэ хушуугаа табин табин заадана. Тэрээнэй хажуудэ мүн морёо арилгажа байһан, хара хүхэ петлицэ зэрэгтэ гурбан шоойпжон тэмдэгтэй хүбүүн эзэбхилэн асууна:

—Нүхэр Раднаев, мүнөөдэр «Байкалайнгаа» эрдэм һургуули харуулха гэжэ байна гүш?

—Тиигэнэ даа, нүхэр командир!

Энээнһээ уламжалан «Байкал» тухай, тэрээнэй эрдэм һургуули тухай хөөрэлдэнэ.

—«Байкал» танайл үргэн талын унаган гээшэл даа,—гээд улаанарсеец Раднаев өөрынгөө морин тухай хөөрэхэ зуураа тэрээнэйнгээ эрдэм һургуулиие һайрхана.

... Үдэ үнгэржэ, сэсэг набша тала дээгүүр, нарһан намжа тужа соогуур һэрюун һэбшээ һалхин наадана.

Сэлэнгэ мүрэнэй эрьеэ дээрэ хүлэг моридой хүсэ шадал, эрдэм һургуули үзэлгэн болохо боложо, сэрэгэй албахаагшад ба тэдэнэй бүлэнэр болон эйро хабитн нютагай колхозникууд, тородойхид хурим түрэдэ хамтарһан юумэдэл сугларшаба. Талмай дээгүүр бишихэнүүд улаан тугууд хадхаатай намилзажа байнад. Мүн улаахан тугханууды барпһан командирнууд эндэ тэндэ зогсонод.

Удаа дараа морид гүйлдэжэ, нүхэ ба үндэрые харайжа захалба. Гэнтэ бишихэн улаан моритой залуухан хүбүүн харбаһан һомон мэтэ дабхижа, зам дээрээ тохёолдоһон малтамал нүхэн дээгүүр хиидэһэн юумэдэл гаража, метр хахад үндэртэй хана дээгүүр харайлтаад ябашаба.

—Байкал! Байкал!—гэлдэн хашхаралдажа, альга ташан, сэсэг набша мэтэ үнгын хубсаһатай олон шиитэ шаг шууяа табилдашаба.

Энэ бүгэдые шэртэн хаража һууһан шюдэндөө шэлтэй буурал сагаан үбгэн хажуудаа һууһан бишихэн харахан хүбүүндэ хэлэнэ:

—Таниба гүш? Энэ харайлгаад ябашоопо шинии ахайлдаа.

Моринной гүйдэл дунда хэргын хоёр тэгээр хадхажархиһан бургааһануудые сабшаадшье гаранад.

Тэрэ үбгэн хажуудаа зогсожо байһан нэгэ командирта хандана:

—Иимэ хүбүүдтэй, иимэ моридтой байхада ямаршье дайсан аюулгүй шэнги байна даа.

—Зүб даа, үбгэжөөл! Тиигээд лэ бидэнэр морин хурдан, һэлмэ хурса, бэе залуу, бидэ бэлэн гэжэ хэлэдэг байнабди.

II.

Харанхы һүни. Үндэр набтар хада гүбөөнүүд бархайлдажа, оршон тойрон юушье харагданагүй. Бороогой үһан шэрбэжэ дуһална. Тэрэ холо, хлапаб даа, сахилгаан сахина. Ялаб-салаб гээд, холын хадын хяра орой харагдахадал гэнэ.

... Хоёр моритой хүнүүд абяагүйхэнөөр талдижа ябаһанаа мориһоо буужа, һүниин харанхы соо тунашана.

—Хэн ябанаб?—гээд гэнтэ шангаар хашхаржархихадань, харанхы һүни сошожо, обгод гэхэ мэтэ болоно.

...Уданшьегүй тэдэ хоёр моритой хүнүүд ямар нэгэн хүниие туугаад, хилые сахиха сэрэгэй заставада хүрэжэ ерэнэ.

Плащ үмдэһэн, ногоон фуражка малгайтай залуухан командир заставын начальниктай таһалта соо орооно. Заставын начальник телефоноор хөөрэлдэжэ байһанаа, трубкаяа табижа, залуу командирые урихаанаар хаража, столой саана һууна.

—Нүхэр начальник,—гээд залуу командир элидхэнэ,—танигдаагүй хүн баригдаа.

Тиин, тэрэ танигдаагүй хүн болбол хариин гүрэнэй нэгэл тагнуул байһан байгаа.

—Байкал,—гээд үнөөхи залуу командирай дуудахалаар, моринииинь урдаһаан хүрэжэ ерэнэ. Моринойнгоо хүзүүе эльбэн эрхэлүүлжэ байтарынь, нэгэ залуу харахан бурят хүбүүн хүрэжэ ерээд, ехэ һонирхон хаража зогсоно.

—Зай, нүхэр,—гээд залуу командир тэрэ хүбүүн тээшэ эрьелдэн асууна,—һая армида абтанхай гүш?

—Тиимэ, һая армида абтажа, эндэ үсэглэр ерээб.

—А, минии моринө һайхашаална гүш?

Тиигэнэ. Хүн шэнги ухаатай морин байна даа.

—һайн морин даа. Энэ хадаа танай бурят-монгол нютагай унагабшуу даа. «Байкал» гэжэ нэрэтэй юм.

—Байкал?

—Тиимэ, Байкал.

Залуу бурят хүбүүн «Байкал» гэжэ моринной алдар нэрые дуулахадаа, Сэлэнгэ мүрэнэй эрьедэ үбгэн эсэгэтээ «Байкал» гэжэ морёор ахайнгаа харайлгаһаниие гэнтэ һанажа, тэрэ командирта тэрээнээ хөөрэжэ, советскэ гүрэнэйнгөө алтан хилые хамгаалха постдо байха зуураа, энэ гайхамшаг моринной ямар ямар баатарлиг хэрэг бүтээһэниие дуулажа, манай баян бардам бурят-монгол нютагай алдуун һүрэгэй дундаһаа иимэ һай һайхан эрдэмтэй һургуулитай морид гарадаг юм байна гэжэ омгорхон баясаһаар, казармадаа ошожо, энэ үдэр үзэһэн хараһан һониноо үбгэн эсэгэдээ дуулгаха гэжэ мэндын бэшэг бэшэбэ:

«Хайрата баабай! Халуун мэндэ амарые хүргэнэм..., «Байкал» гэжэ морёор Цэдэн ахайн харайлгаһаниие мартаагүй бэзэт»... Мүнөө тэрэ «Байкал» гэжэ морине дахин харабаб. Совет оронойнгоо хилые сахижа ябана. Колхозойнгоо, алдуун һүрэгые хамтадаа үдхэжэ, «Байкал» мэтэ эрдэм һургуули түгэс хатарша жороо моридые үсхэн, Улаан Армидаа үгэхэһөө гална, үргэн һайхан тала губи нютагаараа найр наадан дээрэ табилуулан сэнгэжэ, орон нютагайнгаа омог алдарые улам улам үргэел гэжэ колхозник олон нүхэдтэмни дамжуулан хэлэжэ үгэхые гуйнаб...».

Полевая почта 14326.

Совгтскэ Союз дотор

Донецкэ шахтернууд өөһэдынгөө амжалтануудые батадхана

Сталинска областиин шахтанууд дээрэ социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшын дүнгүүд гаргагдаба. 1944 ондо «Сталинуголь» комбинадай горнятууд 1943 онтой сасуулхада түлишэ абалгаяа гурба дахин шахуу дээшэлүүлээ. Нэгэ хүдэлмэришэн дээрэ абахада ажалайнь бү[...] 20 процент ургаса, тонно н[...] һэнэй өөрынь үнэ 30 про[...] доошоо эроһон байна. Мал[...] абаһан нүүрһэнэйнтээ хэмж[...] талаар «Сталинуголь» комб[...] Союз соогоо гурбадахи һ[...] эзэдбэ. (ТАСС).

Электрохюрөөгэй шэнэ конструкци

Архангельска конструктор Харламов гэгшэ шэнэ электрохюрөө бии болгоо. Хюрөөдэхэдэ амархан ба оройдоо 8 килограмм болохо шэгнүүртэ дээрэһээ энэ хюрөө болбол модоной бэлэдхэлдэ үргэнөөр хэрэглэгдэжэ болохо байна. Нэгэ мэдошон Харламовай хю[...] гөөр үдэр соо 150 кубо[...] шахуу түлеэ бэлдэхэ байна. [...] леспунктда 4 хюрөө хүрэхэ б[...] на. Архангельска машина [...] тээлгын завод электрохюрө[...] түрүүшын детальнуудые бэлэ[...] жэ захалба. (ТАСС).

Уралай алмаз

1829 ондо Уралда крестовоздвиженскэ прискэнүүдэй оршондо старательнууд Россида эгээн түрүүшын алмаз олоһон юм. Тэрээнһээ хойшонхи 110 жэл соо Уралда хамта дээрээ 239 үнэтэ шулуун олдоһон байгаа. Дайнай үедэ алмаз абалга эрид ехээр дээшэлбэ. Рекордно гэжэ тоологдоһон 1941 онойхидо орхо[...] үнгэрэгшэ жэлдэ 20 дахин [...] алмаз абтаһан байна. Дай[...] үеын жэлнүүд соо үнгэр[...] 110 жэлэйхидэ орходоо олон [...] хин охэ алмаз олдобо.

Уралда алмазтай 19 шэнэ зар олдоһон байна. (ТАСС).

Хойто зүгэй газарай баялигые шэнжэлэгшэд

Хойто зүгэй геологическа управлени болбол 1944 онойнгоо хүдэлмэриин дүнгые гаргаба. Сысола мүрэнэй оршондо ехэ түмэрэй руда олдоһон байгаа. Урдшалан хэгдэһэн багсаамжаар, энэ болбол шэнээр байгуулагдаһан Кажимска шэрэм хайлуулха заводой хэдэн арбан жэлэй хэрэглэмжые хангаха [...] на. Түмэрэй руда мүн тэрэш[...] Дунда Печороло олдобо.

Сыктывкарта геологическа [...]ференци болобо. Тэрээндэ СС[...] эй Академи Наукын базын на[...] на хүдэлмэрилэгшэд хабаадал[...]

(ТАСС).

Орон нютагаа шэнжэлхэ музейн зөөри Румыниһаа ерээ

Румынска эзэмдэгшэдэй зөөжэ абаашаһан Кишинёвско орон нютагаа шэнжэлхэ музейн зөөритэй түрүүшын хоёр вагон Румыниһаа Кишинёвто ерээ. Бусаагдаһан экспонатуудай дунда искусствын зохёолнууд, ковёрнууд урданай буу зэбсэг бии.

Музейн үнэтэ юумэнүүд[...] үшөө хэдэн вагонууд ерэх[...] хүлеэгдэжэ байна. (ТАСС).

Харюусалгата редактор
Ц. Г. ГАЛСАНОВ

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35, ТЕЛЕФОНЫ: ответ. редактора—23, АТС—180; зам. ответ. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-89; сельского хозяйства—6-03, писем и переводов—6-03 (2 зв.); объявлений—2-64 (2 зв.)

Н—00266. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5500.